

G

O

O

H

L

I

C

H

T

Simon Oud
Franck Gribling
Kathleen Huys
Isolde Venrooij
Jochem Rotteveel
Karlijn Janssen
Maaïke Kramer
Richard van der Aa
Hans Everaert
curator:
Marena Seeling

tekst: Fenne Saedt
contributer:
Ricardo van Eyck

omstand

Karlijn Janssen, *Sunburn*, 2017 / Video-still from video 00:03:15 (loop)

Karlijn Janssen [NL]

Hoe komen we los of zijn we één met onze omgeving? Hoe verdwijnen of verschijnen we in de natuur? Deze vragen onderzoekt Karlijn Janssen in gefilmde en gefotografeerde performances waarin specifieke, doelloze handelingen centraal staan, vaak monnikenwerk. Bijna op het neurotisch af poogt ze grip te krijgen op onhandelbare omstandigheden en veroorzaakt daardoor weliswaar esthetische maar pijnlijk beelden. Voorstellingen waaruit het onvermogen blijkt om regie te krijgen en echt los te komen van de omgeving.

Door Fenne Saedt

HOOGLICHT

Hooglicht: is de plaats die het sterkst is (over)belicht (zie belichting)

Het Oldambt, 2016

Het is 19 november 2016, 12:15u wanneer Marena Seeling onder aan een dijk in een uithoek van het land staat. Het Oldambt: een landstreek vlak bij de Duitse grens in Oost-Groningen. Dat de Waddenzee aan de andere zijde van deze dijk verscholen lag, was niet aan de ziltige geur van zeewater of het harde gekrijs van koningsmeeuwen te ontdekken, maar aan het typische, witte licht dat achter de dijk het wolkenlandschap oplichtte.

De weerspiegeling van het felle zonlicht in het zeewater creëerde een betoverend reflectie in de lucht die extra werd benadrukt door de onheilspellende, donkergrijze lucht landinwaarts. Alsof niet de dijk, maar een grijs gordijn de zee van het weiland scheidde: hooglicht.

Het Oldambt, 2016

Marena Seeling is een kunstenaar met een bescheiden karakter. Voor de tentoonstelling ‘Hooglicht’ nodigde ze 9 uiteenlopende kunstenaars uit die je gezamenlijk een afspiegeling van haar eigen kunstenaarschap zou kunnen noemen. Het is haar artistieke familie.

Het Oldambt, 2016

‘De kunstenaars vertegenwoordigen allen een stukje van mijn werk, er zit iets in de kunst die zij maken waarin ik mijn eigen proces herken’.

Hierin maakt de kunstenaar zowel verrassende als voor de hand liggende keuzes. Zoals schilderijen die niet met kwast maar met tape ontstaan, fotografie van iemand die voornamelijk zinken sculpturen maakt, de kunst van iemand die wel heel dicht bij haar in de buurt staat - namelijk één atelierdeur verderop - én abstracte schilderijen die letterlijk door de tweelingbroer van Seeling gemaakt zouden kunnen zijn. Het is de fascinatie voor dat wat ze om hen heen zien die de 10 kunstenaars bindt.

Seeling is een bewaker van de helderheid. Zij zoekt in het kleine de grootsheid. En dat uit zich in prachtig kleurrijke aquarellen en schilderijen. Aan het startpunt van haar praktijk ontstonden die vaak vanuit een beeld, een foto. Vandaag de dag ontstaan ze uit vormen die ze met papier knipt en plakt totdat de perfecte vorm geboren wordt. Vervolgens werkt ze dit kleine stukje papier in perfectie uit tot een grote, houten vorm in haar zaagkamer. Alleen dat proces kan al een half jaar duren.

Het Oldambt, 2016

‘Ik hoef niet met een backpack op mijn rug een reis rond de wereld te maken. 25 kilometer met de fiets van Nijmegen naar Schaarsbergen, dat is ook een reis.’

De meeste vormen komen uit de archieven. Waar ze deze vroeger uit foto’s herleide, zitten ze nu verborgen in de krochten van haar geheugen. Op de in haar zaagkamer perfect uitgezaagde panelen doet ze uitspraken met verf die de afgelopen jaren steeds verder uitgefilterd zijn.

Het is geen kleurrijke chaos in haar atelier. Er liggen geen leeg gedrukte tubes olieverf op de grond en er staan geen emmers vol kwasten op haar tafel. Het tegendeel: oude doeken staan netjes

geordend, opgeslagen in een zelfgecreëerd ‘depot’ en de muren zijn zo wit dat ze licht lijken te geven. Een goed vooronderzoek. Goede linnen. Goede verf. Hollandse degelijkheid, dat staat hoog in het vaandel bij de kunstenaar. Opvallend in dat opgeruimde atelier is het volgende. Aan een spijker hangt een uitgeknipt stuk doek en de restvorm van een houtenpaneel aan de muur. Het zijn voorstudies waarvan de kunstenaar ontdekte dat ze, ondanks haar drang naar orde, deze niet weg kan gooien. Ze zouden altijd nog interessant kunnen zijn. En dat is confronterend, aldus Seeling. Maar ook een reden om het experiment bij ‘Hooglicht’ te laten zien.

Het Oldambt, 2016

‘Ik wil een manifest maken zonder lijst, Hollandse degelijkheid met een licht karakter.’

Het Oldambt, 2016

Fenne Saedt (FS): Je brengt 9 kunstenaars samen die tot je artistieke familie behoren. Hoe is je keuze voor deze kunstenaars tot stand gekomen?

Marena Seeling (MS): Belangrijk was: het moet geen zoekplaatje worden. Het publiek moet de connecties tussen kunstwerken in de tentoonstelling zelfstandig kunnen maken, zonder dat de tentoonstelling een puzzel is die te makkelijk in elkaar te leggen is. Dat leidt af van het werk van de kunstenaars.

Het Oldambt, 2016

De basisgedachte voor het concept ‘Hooglicht’ is mijn fascinatie voor iedere kunstenaar. Je zou kunnen zeggen dat iedere kunstenaar een klein stukje van mijn eigen kunstenaarschap representeert. Maar bovenal is mijn keuze voor het samenbrengen van deze werken ontstaan vanuit een bepaald verlangen. Gezonde jaloezie. ‘Hooglicht’ was ergens een zelfonderzoek: wat is nu eigenlijk ‘eigen’ aan mij?

FS : En? Heb je daar een antwoord op gevonden?

MS : De 9 kunstenaars hebben me opnieuw naar mijn manier van onderzoeken, werkwijze en kunst laten kijken. Ik werk niet zo doelmatig en concreet van A naar B zoals Richard van der Aa dat kan. Ik hou van onderzoeken maar duik nooit zo diep de materie in als Kathleen Huys.

Het Oldambt, 2016

Ik werk vrij straight en geconcentreerd, maar met een softe touch. Ik ben geen landschapsschilder, maar ook geen abstracte maker. Het is een tweestrijd die ik zie als ik kijk naar de kunstenaars die ik heb samengebracht voor deze tentoonstelling. Het proces heeft me zowel anders naar mijn eigen werk als naar onze omgeving laten kijken. Ik kan nu op straat lopen en denken: ‘Hey, daar ligt een Simon Oud’.

Het Oldambt, 2016

FS : Op welke wijze fascineren de kunstenaar je zo?

MS : Ergens voel ik me aan alle individuen uit mijn samenstelling verwant. Dat zit hem soms in de thematiek: de mens vs. natuur. Bij anderen voel ik verwantschap in de werkwijze: ruimte maken binnen composities doormiddel van kleur. Ook het grote gebaar, de intensieve werkwijze, het onderzoek, de focus, het experiment en het materiaal zijn onderwerpen die mij in mijn eigen praktijk interesseren, maar mij intrigeren wanneer ik naar het werk van de 9 kunstenaars kijk. Alhoewel dat in uitvoering soms mijlenver van mijn eigen kunst verwijderd is. Zo werkt Maaike Kramer met beton als drager en schildert Jochem Rottenveel met plastic folie in de meest felle kleuren. In ‘Hooglicht’ worden die fascinaties samengebracht. En dat gaat goed samen. Omdat het zo ontzettend voelbaar is dat er in ieder werk nog van alles zou kunnen gebeuren.

Franck Gribling, *Spacevolumes*, rooftop, New York, 1967

Franck Gribling [NL]

AT A SLIGHT ANGLE TO THE UNIVERSE.

Al vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw houdt Franck Gribling zich bezig met beeldend onderzoek naar bestaansvormen geprojecteerd in het kosmische Ruimte-Tijdcontinuüm. Die ruimte kent geen menselijk perspectief vanuit een vast oogpunt. Omdat er van een centraal oogpunt geen sprake is, zijn de gezichtspunten in principe eindeloos. Of zoals de dichter Kavafis het omschrijft: "AT A SLIGHT ANGLE TO THE UNIVERSE". In de jaren 60 ontstaan zijn SPACE VOLUMES, SPACE PLANES en de LIGHT AND SPACE TRAPS uit isometrische modellen van elementaire constructies in de ruimte. In de jaren 70 opgevolgd door SPACE-REFLECTORS, een oneindige stroom van steeds veranderende reliëfs van regelmatig gebogen chroomstaal. In het meer recente werk gaat de aandacht uit naar de duizelingwekkende gelijktijdigheid van spiegelbeelden. Het Droste-effect als metafoor van het bestaan. In de performance 'BESLAGEN SPIEGELS', waarin ook een nieuwe editie van SPACE TRAPS een rol speelt, wordt dit fata morgana getoond om uiteindelijk in stukken uiteen te vallen.

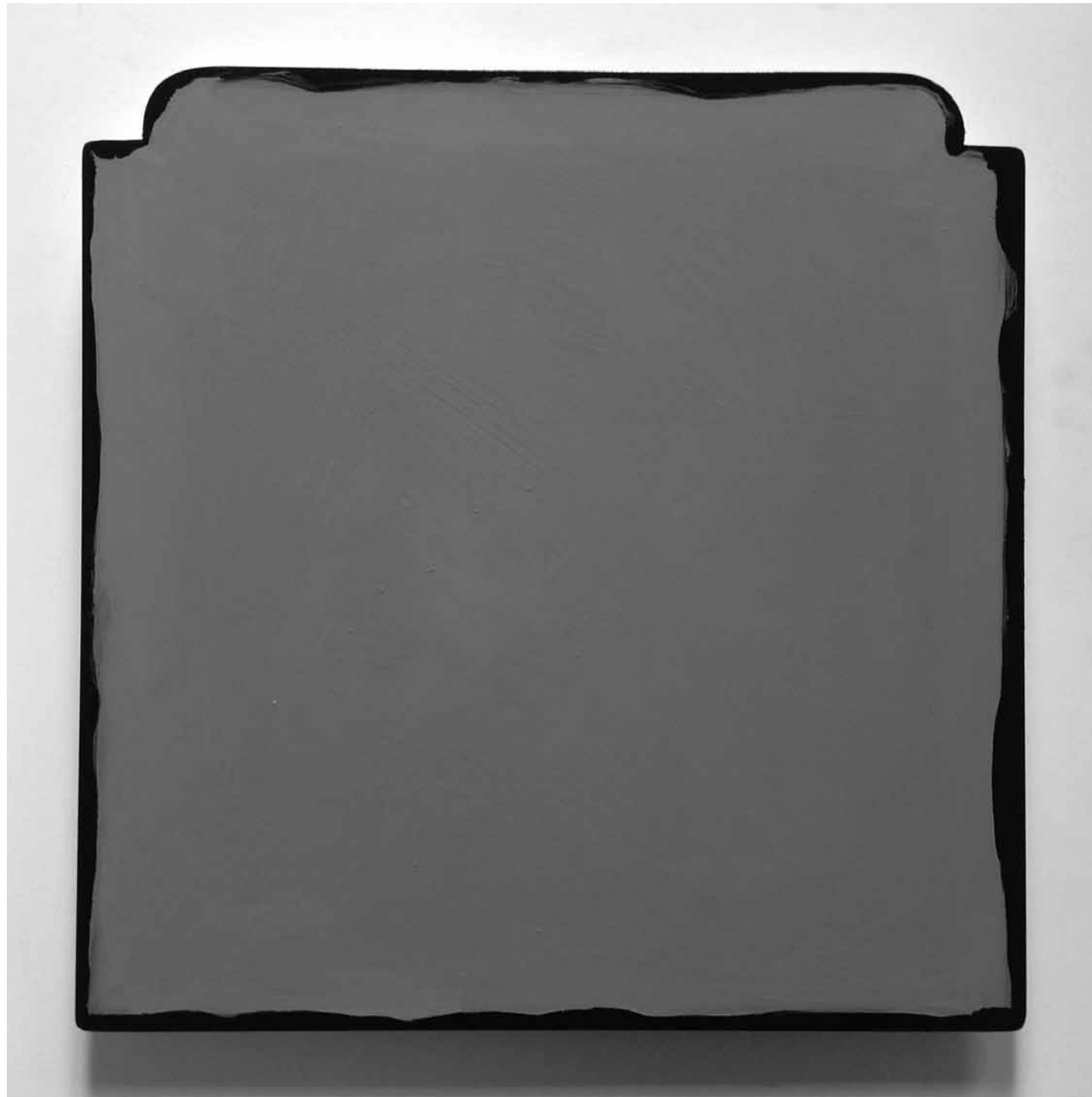
rechterpagina >> Kathleen Huys, *Breuk in het groen*, 62,5 x 34 cm, olieverf op hout , 8 nageltjes

Kathleen Huys [BE]

Haar werken gaan over de zintuigelijke ervaring van het kijken en het wegstijgen. De verschoven blik, het verder kijken van het het-geen is gezien. Het kijken als ervaring. Interessant daarbij is het landschap, met het spel van licht en schaduw, van lichtvlekken of een donkerte dat net buiten het blikveld ligt. Op die manier wordt het geziene ontdaan van alle details. Is zo'n ervaring vast te leggen op doek? En dan vooral hoe zoiets te schilderen en niet wat het zou kunnen betekenen. Deze houding resulteert in abstracte, minimalistische ogende werken, met een beperkt kleurenpalet en meestal op klein formaat. Het zijn vooral onderzoeken naar het materiaal en experimenten met dragers en schilderwijzen. Op zo'n manier dat het beeld kan verdwijnen of verschijnen. Hierdoor ontstaat een proces van handelen, verschuiven, verplaatsen en veranderen. Een voortdurend aftasten van de mogelijkheden. De veranderingen laten sporen en haperingen na, die belangrijk zijn. Die worden niet weggeveegd, maar krijgen hun bestaansrecht als onbedoeld geluk en uiteindelijk leiden ze naar nieuwe oplossingen en andere associaties.

Richard van der Aa, *Facade grey, Façade Series* 2018, enamel on dibond, 50 x 50 cm

Richard van der Aa [NZ/FR]

Richard van der Aa omschrijft veel van zijn werken als 'afbeeldingen van schilderijen';

Een metataal over het schilderen om het schilderen zelf te overdenken. Zo bevinden we ons in de marge tussen het picturale en het concrete, waarbij we ons comfort in twijfel trekken door onderscheid te maken en categorieën te hanteren die ons in staat stellen de wereld te begrijpen, niet uit ongemak, maar met het genot van de verwondering. —Daniel G. Hill, (Extract uit "Margins of Tolerance", 2016)

"Mijn werk gaat fundamenteel over schilderen. Eerst, voordat het iets anders is, is een schilderij een object. Ik ben gefascineerd door de manier waarop deze objecten, die men schilderijen noemt, een andere soort betekenis lijken te hebben dan overige objecten: Ze zijn in staat te spreken over dingen buiten zichzelf. Ik ben me bewust van het feit dat naast object een schilderij tegelijkertijd als een afbeelding fungeert en dat er een interessante spanning ontstaat in het werk wanneer men probeert evenveel gewicht toe te kennen aan zowel de afbeelding als het object. Daarbij vergeet ik nooit dat het woord 'schilderen' ook als werkwoord moet worden opgevat. Dat wil zeggen: het aanbrengen van verf op een oppervlak. De manier waarop dit gebeurt heeft grote invloed op de manier waarop betekenis wordt verleend in het werk. Soms is dit verfproces éigenlijk het onderwerp."

Hans Everaert, *Deep Time series*, 70 x 70, acrylics on canvas, 2019

Hans Everaert [BE]

DEEP TIME

De fascinatie van Hans Everaert voor het begrip 'deep time' laat een geologisch vocabularium toe om zijn schilder praktijk te verwoorden. De genese van zijn schilderijen is vergelijkbaar met de werking van sedimentatie en erosie. Onthecht van een figuratief eindpunt, hoopt hij picturaal materiaal op en laat het bezinken op het schildersdoek. Recent verruimde Hans zijn schilderpraktijk met het medium film. Op die manier ontwikkelt hij een tweeledig spoor waarin figuratie en abstractie een dialoog aangaan met de complexiteit van het verschijnsel tijd. Voortwerkend in de geest van zijn schilderijen tast hij het dynamisch bereik van het licht af en kiest op deze manier bewust voor ruis op het beeld. Regelmatig raakt het filmisch materiaal zo verzadigd dat het nagenoeg opgeslorpt wordt door het licht met een fascinerende atmosfeer als gevolg. Gecombineerd met een uitgekend spel van scherptediepte ontstaat een bevreemdende omgeving die feitelijkheid en fictie verenigt. —Stef Van Bellingen, september 2019.

Isolde Venrooy, *Traveller*

Isolde Venrooy [NL]

TRAVELLER

Een wandeling kan nieuwe inzichten verschaffen, verhalen opwekken en mogelijkheden bieden voor een sensitieve relatie tussen mens en omgeving. In Isolde's artistieke praktijk is wandelen een medium en zijn alle zintuigen zogenaamde 'kijkgereedschappen'. Door deze kijkgereedschappen kunnen we op een andere manier onze aandacht richten en een bijzondere interactie aangaan tussen het beeldende werk, het menselijk lichaam en de ruimtes rondom. Gedachten ontvouwen zich en het lichaam voelt. Isolde begeleidt en voegt kijkgereedschappen toe aan dit proces. Zo ontwikkelde ze TRAVELLER, een zwart kubusvormig object waarmee papieren propen worden gelanceerd. De beschouwer van het werk kan deze prop opvangen, ontvouwen en lezen. Ze bevatten (wandel)instructies over de dynamiek tussen ons zintuiglijke lichaam en de waarneming van de ruimte rondom.

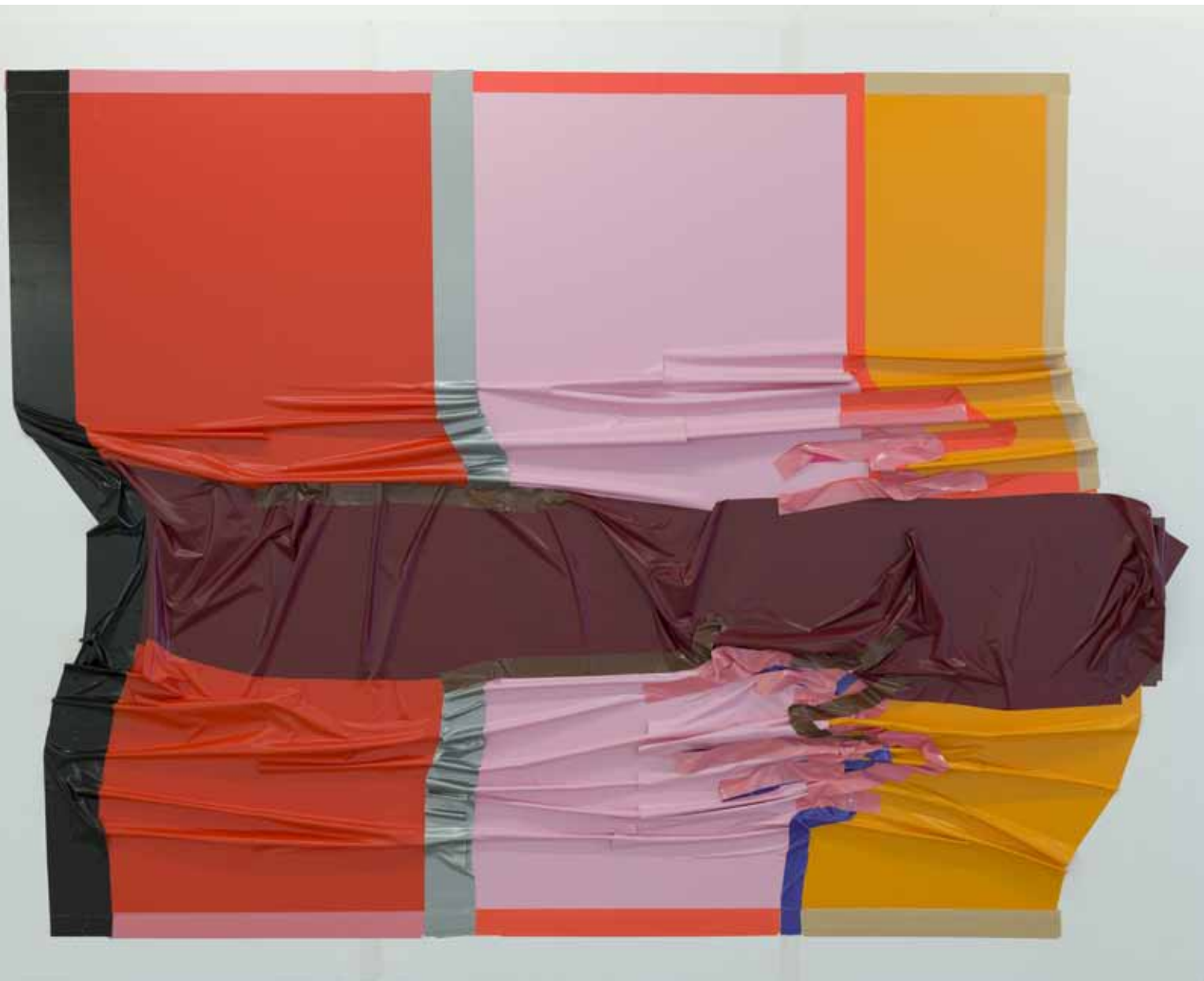
<< links, Maaïke Kramer, *Imprint*, 41 x 56 x 2 cm, grafiet en pigment in beton

Maaïke Kramer [NL]

Maaïke Kramer maakt werken die wisselen tussen het monumentale en het schetsmatige. Tussen de ruimte zelf, beton, zeil en metaal, versus potloodschetsjes en houten latjes. Ze kiest voor materialen die van elkaar kunnen 'lenen'. Door deze mengvorm maakt ze werken die zowel schetsmatig als monumentaal zijn, waarbij de grens tussen de twee het liefst onduidelijk is.

Zelf zegt ze daarover: "We staan vaak niet stil bij het feit dat praktisch alles om ons heen is geconstrueerd en nog steeds wordt geconstrueerd. We raken snel gewend aan een bepaalde status quo en vergeten gemakshalve hoeveel moeite het proces heeft gekost. Met mijn werk wil ik dat onder de aandacht brengen."

Jochem Rotteveel, *Crash*, mural of plastic foil and tape at Galerie Bart, 350 x 250 cm, 2018

Jochem Rotteveel [NL]

Alle materialen zijn geschikt voor kunst, zolang ze je maar kunnen verrassen. Mijn artistieke onderzoek richt zich voornamelijk op de onvaste grenzen tussen disciplines, materialen en dimensies. Zo verken ik de grenzen tussen 2- en 3D en tussen low- en high art. Ik waardeer 'low materials' als ducttape en plastic plakfolie. Met deze materialen onderzoek ik kleur, compositie en de grenzen van het werk zelf. Mijn wandinstallaties zijn altijd tijdelijk van aard en door de werken na afloop te vernietigen bevestig ik het belang van eeuwigheid.

Simon Oud [NL]

WILDE BEELDEN

Elke vroege ochtend wandelt hij door Amsterdam. Het is dan nog stil op straat. Op die wandelingen komt hij vrijwel dagelijks spullen tegen die door mensen op straat zijn gezet. Afval, bouwmaterialen of wegopbrekingen met waarschuwingsborden. Dat soort dingen. Als beeldhouwer valt zijn oog dan op situaties die van een sculpturale kwaliteit zijn. Ze laten zich makkelijk vergelijken met museale installaties, alleen zijn ze volstrekt willekeurig tot stand gekomen. Althans dat lijkt zo. Vaak denkt hij dat de situatie onder een zekere bewuste regie tot stand is gekomen. Bij elkaar vormen de foto's die hij van dergelijke situaties maakt een catalogus van een min of meer toevallige en tijdelijke beeldhouwtentoonstelling. Ze zeggen iets over de tijdgeest door de aard van de spullen, ze zeggen iets over de mentaliteit van de Amsterdammer die rücksichtslos van alles op straat dumpst en ze zeggen iets over de consumptiemaatschappij en over sociale verhoudingen. Al met al vormen de foto's een portret van de stad. —Alex de Vries

Dit magazine verschijnt bij de groepstentoonstelling 'Hooglicht' - van 7 maart t/m 19 april 2020.

Hooglicht is een productie van Omstand, presentatieruimte voor actuele kunst. Curator van de tentoonstelling is beeldend kunstenaar Marena Seeling, die vaker tentoonstellingen organiseerde. Marena werd door Omstand gevraagd een tentoonstelling samen te stellen, met werk van andere kunstenaars, waarbij thema's in haar werk aan de basis liggen voor deze tentoonstelling. Hoog Licht is ook de titel van een blog waarin Marena Seeling verslag doet van haar bevindingen als kunstenaar. Ze vertelt over haar observaties en hoe die een rol spelen in haar werk. Ze maakt voor dit doel foto's, die ze transformeert tot schilderijen en wallshapes. Voor haar is een af werk het tussenstation van een zoektocht die nooit af is. Het documenteren van die zoektocht en het vervaardigen van aquarellen, wandpanelen en schilderijen vormen op deze manier de basis van haar kunstenaarschap. De vraag van Omstand om als kunstenaar-curator een tentoonstelling te maken voegt daar een nieuwe dimensie aan toe.

Met dank aan:

Jaap Kroneman (tijdschrift ontwerp)

PLAATSMAKEN (cover)

Fenne Saedt (tekst)

Rickardo van Eyk (beeldbijdrager)

Rob Groot Zeyert (productie)

en alle deelnemende kunstenaars.

Omstand, presentatieruimte voor actuele kunst

Kantoor: Thomas J. Witteroosstraat 12, 6827 AZ, Arnhem

bezoek Omstand: Van Oldenbarneveltstraat 92 A, Arnhem